

kommunikasjonsavdelingen

Notat

Til:

Kopi til:

Saksbehandler: Margareth Hægland Langebro

Vår referanse: 23/10036-2

Dato: 14.11.2023

Språk i Karmøy kommune

Karmøy kommune er språknøytral

Det er kommet inn et oversendelsesforslag i forbindelse med behandling av digitaliseringsstrategien om at kommunen legger mer vekt på nynorsk i vår kommunikasjon og at dette burde tas inn i strategien.

Karmøy kommune har siden den ble opprettet vært språknøytral. Det ble vedtatt av et enstemmig formannskap 8. januar 1965 som sak nummer 72.

Å være språknøytral innebærer at en verken har valgt bokmål eller nynorsk som kommunalt språk. Det betyr i praksis at de ansatte skriver på det språket (tidligere den målforma) som faller mest naturlig for dem. Kommunen har ikke noe krav på seg til å svare på det språket en blir tilskrevet og heller ingen krav til at en viss andel av det som blir skrevet skjer på det ene eller andre språket. I praksis er bokmål den mest brukte målformen, noe som fører det til at det bare unntaksvis blir levert nettsaker, saksdokumenter, utredninger og brev på nynorsk.

Skoler har i noen grad vedtatt å være nynorskskoler, og bokmålsskoler kan ha nynorskklasser (og omvendt). Det innebærer at hovedmål i norsk skal være på det valgte språket, men det kan være unntak for enkeltelever, grupper av elever og klasser.

I skoleåret 2022-2023 var situasjonen at fem barneskoler (Ferkingstad, Grindhaug, Sevland, Ådland og Åkra) var nynorskskoler. Det var også Åkra ungdomsskole. Totalt var tre av ti elever på barnetrinnet og to av ti på ungdomstrinnet «nynorskelever».

Rogaland fylke var tidligere et nynorskfylke, som følge av valgt målform i et flertall av kommunene. Etter kommunesammenslåingene er det imidlertid ikke lenger tilfelle og fylket er blitt språknøytralt. Statsforvalteren i Rogaland har sammen med Språkrådet besluttet at en i hovedsak skal bruke nynorsk (75/25). Også fylkeskommunen oppfordrer til økt bruk av nynorsk.

Fra 1. januar 2022 har vi i Norge for første gang fått en språklov å forholde oss til. Da ble nynorsk og bokmål likestilte språk (og ikke bare målformer som de hadde vært fram til da). Samtidig ble det erkjent at vi også har et stort antall minoritetsspråk som norske myndigheter har plikt til å forholde seg til. Språkloven legger imidlertid ikke føringer på valg av språk i kommunene.

For kommunen er det imidlertid viktig at språkloven inneholder et krav om at offentlige organ skal kommunisere på et klart og korrekt språk som er tilpasset målgruppa.

Karmøy kommune har i mange år vært opptatt av klarspråk. Innsatsen har noen grad ligget på etatsnivå, dels på overordnet nivå. I 2012 ble det eksempelvis vedtatt en språkveileder for kommunen som har vært revidert i ettertid. Det har også vært gjennomført kurs og andre aktiviteter for å fremme klarspråk. Klart språk var et hovedhensyn da kommunen oppgraderte sine nettsider sommeren 2023.

I oversendelsesforslaget framgår det et ønske om at kommunen vurderer mål, regler og strategier for bruk av bokmål og nynorsk som likestilte skriftspråk i sin kommunikasjon, og at det tas inn i strategidokument (i dette tilfellet digital strategi). Som språknøytral kommune mener kommunedirektøren at målform bør være valgfritt for de ansatte. Det betyr at kommunen med fordel kan oppfordre til bruk av begge målformer, men at det ikke anbefales å sette krav, forventninger eller press på enkeltansatte eller enheter i organisasjonen om hvilken målform de skal benytte. I det prioriterte arbeidet med klart og godt språk, vil det også være en klar fordel at kommunens ansatte kan bruke den målformen som er mest naturlig for dem. Kommunedirektøren anbefaler derfor at kommunen opprettholder ansattes valgfrihet til hvilken målform de skal benytte, men oppfordrer til bruk av begge målformer.